

Lorategi birtualak

Txakurrak jabearen antza izaten du. Lorategiak ere bai. Batek atzeko patio batean, zementu artean, pintura poteak, baldeak, tinak asto-kakaz bete ditu eta kalabaza, tomate, kaputxinak, kolore askotariko loreak nahasian landatu ditu. Alboko patiotik bereizten duen hesiaren beste aldean, terraza minimalista batean, etzaulki bat, liburu bat mahaitxo gainean. Auzokoak zeramikazko lorontzi erraldoi batean sartu du, pintatu egin duela dirudi, kaktus erraldoi bat. Besoak bihurrituta ditu landareak, norbaitek bihurritu izan balizkio bezala. Lehenengo lorezainak ez daki zer egin bere bizitzarekin, lanbide berri bat probatzen ari da, gauza asko daki egiten, baina uste du ez duela ezertarako balio. Besteak Daimler edo Mercedensentzako *event-design*, ekitaldien diseinua, egiten du.

Nire ingurukoek dakite izan nintza-keen lanbide posibleen gaiarekin burua hautsi beharrean ibili naizela. Eta horretan nenbilela, dena txarto ateratzen zelako sentsazioarekin, kalabazin uzta ugariak salbatu ninduela. Nik leihoan landatutako zerbaite fruituak ematen!

Lorategi batek ondo egoten lagundu ahal digu. Ezer gertatuko ez balitz bezala. Baina gure inguruko hormetatik kanpo, infernua dago.

Duela 20 urte baino gehiago irakurri nuen Antonio Galaren zutabe bat: *Jardín mental*. Ikusten duzuenek, ez dut ahaztu. Denok dugu lorategi bat, zioen. Hari esker izan nuen nire lehen lorategia: buruan. Lorategi basa irudikatu nuen, hezigabea, hezea, aihen-belar orraztu gabeak, limoiak, eguzki-loreak eta muxuz betetako gerezi beltzak adarretatik zintzilik. Lorategi bizia eta fantastikoa. Pentsatu nuen halako lorategiak beharrezkoak zirela buru barruan. Kanpoko mundua jazan ezina, itogarria denean, non babestu izateko.

Baina Galaren jardín mentalak kontrakoak ziren: errealtatea, basatia,

Irati Elorrieta

IDAZLEA

Antton Olariaga

kanpoan kokatzen zuen eta lorategiko hormen barruan, naturaren kontrakoa, artifizialtasun domestikatua.

Eskapismorako leku bat nahi nuen nik. Fikzio bat buruan. Baina eskapismoak adiera gehiago ditu. Trumpek zoro-zoroan egiten du: hormez inguraturik, eta gera daitezela kanpoan bai migratzaileak, bai klima aldaketak. Mundutik at gotortu nahi dute Trumpek- eta. Jatorrizko Eden batean.

Tomate artean eserita dauden mahaian nago. Kaktusa begi-bistan. Nirea ez den baina inbidiatzen dudana lorategian. Eta migrazioa sartu da elkarrizketan, nola ez. Elkarrizketetan sartzea lortzen du. *Abstumpfung* itzultzen saiatu gara: *L'hébetude* atara da. Euskarazkoa nahiko ona da, prozesua erakusten du: *sorgortzea*. Gaur-gaurkoz denok entzun dugu migrazioek klima aldaketekin lotura dutela. Gero eta lur zati gutxiago dela bizigarria. Baina gradu pare bat gehiago jasan ahalko ditugula pentsatzen dugu, inork ez dakielako zer egin intelektuallak desagertu direnean. Eta mahaian eserita dagoen gizonetako bati buruz bere emazteak behin eta berriro esan du, Jochen, akademikoa bera... Etxera joan aurretik galdetu dut, azkenean, zein alorretan den akademikoa. Soziologiatik datorrela esan du, baina hortik urruntzen ari dela. Zerbaite konkretuarekin irabazten duela orain dirua: IT-alorrean, informazioaren teknologiek. Soziologia ez da ezer. Populazioak aukera du espezializazio handiko teknika batzuetan trebatzeko, edo laster robotek ordezkatuko dituzten lanbideak ikasteko.

Lorategiak ere algoritmoen arabera haziko diren pentsatu dudanean, duela hilabete adokinen arteko zuloren batetik irten zen mitxoleta gorria agertu zait buruan. Txunditu egin ninduen. Nondik irten zen? ■